

**Soneti
o ljubezni
in o smrti**

Tone
Pavček

- I To so besede, ki jih še nisem govoril,
zeleno bilje v besednjaku sveta.
Dvigam jih k sebi iz temnih morij
tišine, ki je v govor prešla.

Polpozabljeni živi ogorki aprila,
ki več ne pečejo, a razsvetljujejo dni,
kot bi nenadoma segla vame mila
roka dekleta, ki v grobu leži.

Bela roka, osvobodjena vsakršne teže,
muzika davnih zvokov, rahel dotik
iz večnosti — o, blago obrežje
za sedanost in jutri rešenih slik!

Gledam jih čiste na vzvalovani gladini
in vidim: sam se, ves bel, utapljam med njimi.

- II In vidim, kako neutrudno in vztrajno
se vse živo spreminja v prah,
kako raste samota, kako so brezkraino
dolge sence pozabe na mrtvih rokâh.

V tvoji senci kot pod zvezdo ugaslo
 stojim in čutim svetlobe dlan,
 kako me boža, ko tipa skozi zarastlo
 preddverje v moj puščobni vsakdan.

Drobec se lepi k drobcu, svetloba odstira
 podobo, vrača čas prvih plavic.
 Z njim silim za soncem, ki na zahodu umira,
 in iščem v njem pota do tvojih zenic,

da vstaneš vsa taka kakor pred leti
 in dahneš vame: Kakšno razkošje živeti.

- III Kakšno razkošje živeti,
 kakšen mogočen čar!
 Biti. Ne v zemlji trohneti
 in postajati prhka stvar,

ki se nanjo zemlja seseda
 in sama razsipa v spomin
 onih tam zgoraj, katerih beseda
 ne more do mojih temin.

Kakšno razkošje hoditi
 po zemlji v jutrišnji dan
 med hudim in čudovitim
 in se zapletati v trnje sanj

in ne poznati, kako samó
 trohnoba stiska moje belo telo.

- IV Tvoje belo telo sije
 v neki nestvarni krajini,
 temne lise na njem krije
 nežna roka s spomini.

Tvoje belo telo ko kelih
 k ustnicam svojim dvigam,
 s čistostjo angelov smelih
 stavbo nezemsko zidam

iz božanja, stiskov in krikov,
 iz blata in mesečine,
 dom bogov in malikov
 in zmagane bolečine,

ki se izvija iz plašča
 ujetosti in v pesem razrašča.

- V Pesem. To je tvoja nekdanja podoba —
 ptica, ki leti soncu v objem.
 Pesem. To je tvoja zemška usoda:
 cvet v grobu in cvet na njem.

Vse, kar v srečni muki nastaja
 in najde odmev in svoj zvok.
 V izpraznjenem srcu drobci raja,
 praznik stvari in neodraslih otrok.

V tvoji pesmi se gnete aprilsko cvetje,
 radost spočetja, dušljiva noč,
 vse, čemur se čudijo zvezde,
 drobne in ostre, kot tvoje prsi nekoč.

Tvoja pesem še ni podobna ženini pesmi,
 je prispodoba razkošja prvih ljubezni.

- VI Koliko razkošja. Koliko sladostrastja!
 Vsepovsod. Vsepovsod.
 Dan se utruja od mladega rastja.
 Senožet. Hosta. Ženska. Pot.

Življenje diši po razgretih telesih,
 po potu, po znoju, po pázduhah.
 Iz žil vzplamtevajo rezki kresi
 in na pologu se vnema še vlažen mah.

Mah je nad tabo, mah večnih enakonočij,
 a ti ostajaš in s tabo tvoj čas,
 kot ostajajo otroci, večno umirajoči,
 večno živeči angeli v nas.

Zato na pómlad, ko trave vzbrsté,
veter šepeče v njih tvoje ime.

- VII Tvoje ime, v kamen vklesano,
spira aprilski dež.
A jaz sem te skríl na poljano,
med trave in rž,

z belimi sanjami in z obeti,
z vso modrino lanu,
da si taka, kakor pred leti
s kitami do pasu.

Tvoja je zemlja in ti si njena,
sama zeleneči april,
za zmeraj mlada, prosta bremena
najti kakršenkoli cilj,

za zmeraj kot valujoči lan
ujeta v svoj večno mladi dan.

- VIII Dan, kot vsi drugi dnevi,
samo zarja tako dolgo umira.
Čudne otožnosti zvrhana mera.
Motne stvari življenja zapirajo dveri.

Kot da je vse izrečeno,
za polkni zaprtimi niha nihalo
monotono svoj večni: kaj bo ostalo
in diha vame v odgovor: vseeno.

Míla roka iz preteklosti vabi
v temni govor zagrobne tišine
in predme razsipa spomine
za pot v prihodnost ali k pozabi.

Gledam jih čiste na vzvalovani gladini
in vidim: sam se, ves bel, utapljam med njimi.